

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1635. usque ad annum 1643

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 9011888X

§. 6. Pater Cellotius librum suum de Hierarchia retractare compulsus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67406)

Sæc. XVII. Beatrix matrimonium suum ratum haberi, impense a Carolo Duce petebat, qui necessariæ dispensationis ægre a Papa obtinendæ prætextu Beatricis vota diu elusit, demum vero cum eadem absens die decima sexta Maij anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto Bisantii novo matrimonio se junxit, nunquam tamen cum illa vitæ societatem habuit; die enim decima octava Septembris anno hujus sæculi septuagesimo quinto septuaginta duos annos natus Alembaci in inferiore Palatinatu obiit.

§. VI.

Pater Cellotius librum suum de Hierarchia retractare compulsus.

*Argentre
Collect. Jud.
t. 3. p. 40.*

Eodem anno, quo Petrus de Marca Parisiensis Archiepiscopus contra Optati Galli librum, instigante Cardinale Richelio, suum tractatum *de concordia Sacerdotii & Imperii sive de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ* ediderat, apud Facultatem Parisinam denuntiabatur liber *de Hierarchia & Hierarchis* a Ludovico Cellotio Jesuita Rothomagi hoc anno typis vulgatus. Excerpebantur ex eodem libro, variæ propositiones, quas hic idem Pater declarare ac deum Parisiis die vigesima nona Maij revo-

revocare cogebatur: erant autem potif-
 fimum hæ ex tractatu de Hierarchia Sæc. XVII.
 A.C. 1641.
 depromptæ.

I. Universalem Ecclesiæ Hierar-
 chiam in strictiore significato sumptam,
 in tres partes, seu partiales Hierar-
 chias distribuo, earumque singulis tres
 gradus assigno. Primam & supremam
 Charismatum, seu gratiarum gratui-
 tarum; mediam Ordinis; infimam Ju-
 risdictionis appello. In prima Sancti-
 tas est: in secunda, Consecratio: in
 tertia, Missio. Prima dat auctorita-
 tem Excellentiæ; altera simpliciter Po-
 testatem, aut (ut D.Thomas) officium;
 ultima Jurisdictionem.

Hanc propositionem ita declarabat
 Cellotius:

*Quod spectat ad Hierarchiæ divisionem,
 declaro eam Hierarchiam, quam Charis-
 matum appellavi: Non esse firmam & su-
 premam Hierarchiam, in ratione Hie-
 rarchiæ, imo etiam, quamvis in Hierarchia
 soleant esse charismata, tamen in charis-
 matibus, aut ex charismatibus per se &
 præcise sumptis, (hoc est, si is, qui habet
 charismata, non habet Ordinem aliquem
 ex septem vulgo dictis, vel Jurisdictio-
 nem) non esse Hierarchiam, nisi prout
 Hierarchiæ nomen late & æquivoce su-
 mitur,*

Gg 5.

Scri-

Sæc. XVII. Scriptit etiam Cellotius de Angelico
 A. G. 1641. in conficiendis Sacramentis, & pascendis
 hominibus ministerio, ex quo tractatu
 binæ fuerunt excerptæ propositiones.

I. Ut Angeli comministri sint no-
 stri, operum Duces, & perpetui in
 Sanctissimis illis Mysteriis adjutores, ut
 sequenti libro videbimus: inquam Hie-
 rarchiæ Sanctitatis partem, assumptos
 ex hominibus, cælestis Hierarcha non
 vocat. Quare actionibus Hierarchicis
 hominem Angelus antecellit. II. Confir-
 mata Angelis Episcoporum & Sacer-
 dotum nuncupatione quid apertius po-
 stulas, ut rem ipsam, & pro modo, mu-
 nus & officium asseram?

Utamque vero hanc propositionem
 ita explicabat Cellotius:

*Ubi Angelos appello Episcopos &
 Sacerdotes, non sumo Episcoporum aut
 Sacerdotum nomen stricte ac proprie, sed
 tantum late & improprie, quod eo loco
 satis expressum putavi, his verbis: con-
 firmata Angelis Episcoporum & Sacer-
 dotum nuncupatione, quid apertius postu-
 las, Lector, ut rem ipsam, & pro modo
 munus & officium asseram.*

*Hæc autem verba, Actionibus Hie-
 rarchicis hominem Angelus antecellit,
 nolim simpliciter intelligi, quasi Sacramen-
 torum administratio sit magis ab Angelo,
 quam ab homine, sed tantum, secundum
 quid,*

quid, quia Angeli in Sanctissimis Mysteriis Sæc. XVII.
 homines adjuvant, faciuntque præsidis A. C. 1641.
 suis, ut ea illi recte administrent, ut ex-
 pressus dixi.

III. In libri tertii capite tertio Cellotius legem Mosaicam cum Evangelica contulit his verbis: Vides, quam honorifice de lege loquatur cum Apostolo S. Augustinus, eamque non suo, sed concupiscentiæ vitio improbis obesse dicat, tantum ex accidenti, non per se & quantum in se est. Perfici autem Dei gratia, non ab ipsa lege aliena, ex alia quadam lege mutuo sumpta, sed ipsi non minus quam Evangelio intrinseca.

Hæc autem verba Cellotius ita interpretabatur: cum dico, Dei gratiam legi Mosaicæ, non minus quam Evangelio intrinsecam: Per intrinsecam, intellige necessario adjunctam, sive necessariam, adeo ut sicut lex nova sine Dei gratia impleri non potest, ita nec sine ea impleri potuerit lex Mosaica, ut fuse disputavi eodem Lib. & cap. §. I. pag. 106. & 107. Alioqui enim agnosco, & Catholicam Doctrinam esse dixi pag. 105. totam gratiam, quæ in Mosaica lege concessa fuit, profectam esse a Christi futuris in nova lege meritis, & ampliorem multo, potentioremque gratiam hominibus tribui in lege nova, quam olim data fuerit in lege Mosaica.

Post-

Sæc. XVII. Postmodum libro quarto de Conci-
 A. C. 1641. liorum Oecumenicorum convocatione hanc
 protulit propositionem:

Ceterum quod alias decreverat
 Constantiense Concilium, ut quovis
 decennio Synodus generalis convoca-
 retur, ad reformationem Ecclesiæ, tam
 in Capite, quam in membris, posteritas
 malo suo experta omisit exequi,
 memor Ariminensis, Ephesinæ utrius-
 que, quintæ, octavæ Synodorum an-
 tiquarum. Et in margine habet, Con-
 ciliarum Generalium periculosa con-
 vocatio,

Hanc propositionem explicabat Cel-
 lotius his verbis: Conciliarum genera-
 lium convocationem dixi periculosam, in-
 tellige aliquando, neque vero mihi mens un-
 quam fuit, convocationem istam non esse
 sæpe numero utilissimam ac saluberrimam
 Ecclesiæ Dei, aut etiam non esse quando-
 que necessariam. Quin potius utrumque
 plane affirmo & profiteor. Nam si Conci-
 liarum Provincialium maximam in Ecclesia
 utilitatem esse dixi, postea eodem Libro
 Cap. 11. pag. 201. Quanto potiori jure
 de generalibus illud affirmandum est?

Circa auctoritatem Conciliarum &
 Pontificum sequens notabatur propo-
 sitio: Supra vidimus publicam recla-
 mantis Ecclesiæ vocem Pontificum &
 Conciliarum Decretis robur detraxisse,
 quæ

quæ passivæ infallibilitatis pars est, Sæc. XVII.
& species. A. C. 1641.

Hanc vero propositionem ita interpretabatur: quod dixi publicam reclamantis Ecclesiæ vocem conciliorum, & Pontificum Decretis robur detraxisse, sic accipiendum est, ut primo per Ecclesiam intelligam fidelium multitudinem per orbem dispersam. 2. Per Decreta nolim ea intelligi Decreta, quæ sunt de rebus fidei, sed ea tantum, quæ spectant ad mores, & Disciplinam, atque omnino ad res eas, quæ pro diversis temporibus ac locis solent, & possunt esse aliæ atque aliæ. 3. Per Decretorum Robur, nolim conciliorum, aut summorum Pontificum auctoritatem, & potestatem a fidelium per Orbem dispersorum arbitrio, aut voluntate pendere, sed tantum quandoque fieri, ut Conciliorum & Pontificum summorum Decreta, sicut vulgo dici solet, non obligent in actu secundo, sive quia fideles tandem desierint ea observare, ususque contrarius paulatim introductus, ac receptus fuerit, sive etiam quod fideles justis & gravibus de causis ea nonnunquam rejecerint.

De auctoritate & Jurisdictione Superiorum Regularium binas hasce propositiones protulit Cellotius. I. Quoad Episcopos spectat, seu potius Hierarchas (alios enim aliquos ipsis hac in prærogativa conjungi dicturi sumus. inf-

Sæc. XVII. inferius) eos solos cum Pontifice jus sus-
 A. C. 1641. fragii, & definiendi auctoritatem habere.

II. Tertium argumentum deduco ex actibus Hierarchicis, quos in Conciliis Provincialibus, generalibusque exercent ab antiquo Abbates, & ex quo Religiosi Mendicantes exorti sunt, eorum Ordinum Generales. Nam si eos judicasse, decrevisse, subscripsisse monstravero, licet aliquando ad Sacerdotii Dignitatem evecti non essent, eo tantum nomine quod Abbates, seu Archimandritæ Monasteriis præessent, nonne confecerō Hierarchas esse, & quidem eximio post Episcopos gradu? &c. Quid amplius habent in Synodo Episcopi, quam ut sedeant, & ordinent?

Utramque hanc propositionem hic Author explicabat sequentibus verbis: Abbates & alii Regularium Superiores, non per se præcise, & ex eo quod Regulari præsunt Ordini, jus habent assistendi Conciliis, atque in iisdem deliberandi. Sed iis assistunt, atque in iis decernunt tantum ex privilegio.

Circa Regularium Privilegia Celsitius censuit, iis ablati ipsam Religiosi Status essentiam tolli: hanc tamen doctrinam revocabat, asserens, quod Ordinum Regularium Privilegia, quibus sunt a potestate & jurisdictione Episcoporum exempti, revocari & tolli possint, & ita
 qui-

quidem ut iis revocatis & sublatis adhuc Sæc. XVII.
 remaneret essentia Ordinum Regularium, A. C. 1641.
 etiam Mendicantium, & aliorum, qui per
 Sacrorum ministerium alienæ Saluti ser-
 viunt. Non tamen id fieret sine aliqua e-
 jusmodi Ordinum imminutione, & alte-
 ratione.

In libro quinto agens de approba-
 tione ad Confessiones hæc docuit: Non
 mihi a vero aberrare videntur ii, qui
 arbitrantur, si quis bona fide in Con-
 fessarium eligat virum publice notum,
 & pro sufficiente habitum, quemque
 putet ad id muneris expositum esse, va-
 lide absolvi. Quia communi arbitrio,
 & errore vulgi reputatur idoneus. Tunc
 enim Pontifex in favorem fidelium ta-
 cite Jurisdictionem concedere judi-
 catur.

Hanc vero doctrinam ita tempera-
 bat: Hæc intelligo de eo confessario,
 quem pœnitens putet ad id muneris legitime
 expositum esse, quod hic Confessiones audire
 soleat, Ordinario sciente & non repugnante.
 Tunc enim Confessarius habet ab Ordinario
 tacitam & virtuales approbationem, etsi
 non expressam, & formalem.

Porro in eodem libro improvide
 scripsit, quod Regulares sine Episcopi
 approbatione sæcularium Confessiones
 excipere possint, & deberent: Hanc
 tamen suam hallucinationem his verbis
 excu-

Sæc. XVII. excusabat: *Non debent, nec possunt Regulares Sæcularium Confessiones audire, nisi approbationem ab Episcopo obtulerint.* Aliud quidem dixi, autores aliquos secutus, nunc autem volens ac lubens probō, & amplector scriptum illud, quod Anno 1633. die 19. Febr. tum ex Ordinibus aliis, tum e Societate nostra Superiores aliqui Eminentissimo Cardinali Duci Richelio dederunt, nominibus Syngraphisque suis consignatum, atque inferius expressum, quod quidem scriptum nondum mihi innotuerat, cum meos de Hierarchia libros scripsi.

In libro autem octavo Cellotius de Charismatibus ad Episcopatum præquisitis, hæc scripsit: „Sunt hæc igitur tum contemplationis, tum actionis Hierarchicæ membra, quorum meminisse debemus hoc loco, quod est alibi adnotatum, fundamentum, vim omnem, atque efficientiam in Dei vocatione, & charismatum communicatione consistere.”

Huic tamen propositioni hunc sensum accommodavit: *Hierarchiæ Ordinis & Jurisdictionis fundamentum, vim, & efficientiam, in Dei vocatione, & charismatum communicatione repono: non quod non possit aliquis sine divina vocatione & gratia ad Ordinis & Jurisdictionis Hierarchiam validè admitti, sacrosque Ordi-*

Ordines valide suscipere & exercere, sed tantum, quod non possit licite & debite.

Sæc. XVII.
A. C. 1641.

Ex eodem libro sequens notabatur propositio: „Ex iis, qui recentissime scripserant, Valerius Reginaldus viginti annos & amplius se illam scientiam professum, non tamen suam in multis, sed potius aliorum Sententiam sequi gloriatur: & quidem recentiorum, quoniam inquit, quæ circa fidem emergunt difficultates, eæ sunt a Veteribus hauriendæ: quæ vero circa mores homine Christiano dignos, a novitiis Scriptoribus, qui temporum nostrorum naturam, & studia penitus introspexerunt,„ & in margine scribit *Doctrina morum a recentioribus sumenda.*

Hanc propositionem ita declarabat: *Ex Valerio Reginaldo refero, difficultates eas, quæ circa mores homine Christiano dignos emergunt, non tam a veteribus Scriptoribus hauriendas esse, quam a novitiis, qui temporum nostrorum naturam, & studia penitus introspexerunt: Verum id imprimis Reginaldi est, & a me refertur tanquam Reginaldi. Deinde potest Reginaldus recte ita intelligi, ut loquatur quidem de moribus honestis, laudabilibus, & homine Christiano dignis, verum non esse de omnibus in universum, sed tantum de iis, qui pro diversis temporibus & locis mutari possunt.*

Hist. Eccles. Tom. LX.

Hh sunt,

Sæc. XVII sunt, sicut etiam satis ipse indicat his ver-
 A. C. 1641. bis, qui temporum nostrorum, &c.

Circa Baptismum hæc perstringe-
 batur propositio. Verba: abrenuncio,
 volo, credo, promissionem strictam non
 important: quod susceptor voto suo ne-
 scientem puerum illigare non possit.

Cellotii autem declaratio erat se-
 quens: Dixi in Baptismo; verba, abre-
 nuncio, volo, credo, promissionem stri-
 ctam non importare: Id vero intelligo
 de promissione votiva, ut tertia post linea
 loquor, id est, quæ sit per votum stricte
 & proprie dictum, quod præcedente linea
 nominavi; alioqui enim agnosco in Ba-
 ptismo, susceptores pro infante vere pro-
 mittere, & infantem ubi rationis usum ha-
 buerit, teneri ea præstare, quæ Susceptores
 ejus nomine promiserunt.

In libro nono Cellotius asseruit:
 „Clerum ad magnam obligari perfectio-
 nem, cujus media ex se non obtinet sæ-
 cularis.

Hanc propositionem ita tempera-
 bat: Clerum dixi ad magnam obligari per-
 fectionem, cujus media ex se non obtinet
 sæcularis. Id autem dixi comparate so-
 lum, non absolute, prout instituta Disputa-
 tio requirebat, aliudque nihil volui, quam
 Sæculares ex se, pauciora & minus effi-
 cacia habere media, quam Regulares, pro-
 pter vota Regularium, & quod horum
 status

status sit ab impedimentis remotior, ut pa- Sæc. XVII.
 tet locum totum perlegenti pag. 919. Nam A. C. 1641.
 si absolute & non per comparationem lo-
 quendum est, agnosco nullum esse statum,
 cui non suppetant media necessaria & suffi-
 cientia, ad obtinendam eam perfectionem,
 ad quam obligatur.

Varias etiam contra dignitatem Epi-
 scopalem enuntiabat propositiones,
 quarum sensum his verbis explicabat:
 Dixi in dispositione sufficienti ad capessen-
 dum Episcopatum, hominem criminibus non-
 nullis infamem. Excidit ea vox, infamem,
 incogitanti, quam deleri volo, &
 reponi (criminum quorundam occultorum
 reum) ab Episcopatu removeri: non vi
 status, sed Ecclesie instituto. Quod no-
 tum sic intelligi, quasi spectata Status Epi-
 scopalis Dignitate, summa comparari non
 debeat innocentia & perfectio, ut quis rite
 decenterque consecretur; ut ostendi eodem C.
 pag. precedenti. 946. Verum id scripsi,
 ne quis arbitretur, illum necessario ad Epi-
 scopatum asserre debere innocentiam, ut
 sine illa criminis alicujus etiam occulti reus
 valide consecrari non possit, quod veritati
 repugnat & fidei.

Tantum porro abest, ut depressam ulla
 ex parte in mea doctrina velim Episcopa-
 lem dignitatem, potestatem, & Sanctita-
 tem, ut sancte possim affirmare, eam mihi
 semper mentem fuisse, eorum potestatem
 H h 2 & am-

Sæc. XVII. & A. C. 1641. *Et amplitudinem demonstrare, & quam ipse veneror, aliis venerandam proponere: quem sensum in eo ordine, cui Deo autore deservio, religiose conservari, & commendari admonui Lib. 5. cap. 25, pag. 444. Idem suo modo de Clero sæculari iudicium ferri cupio, quem ex animo semper colui & honoravi; quodque in commendationem Status Regularis attuli, id in Clericorum sæcularium depressionem referri nolo, cum sua utrique Statui, sine alterius contemptu, constet in Ecclesia dignitas, & coram Deo meritum.*

Quare Lectorem in præfatione, atque iterum in libri conclusione precatus sum, & rogare nunquam desinam, ne contentionis & æmulationis, sed Charitatis studio ad hoc opus accedat. Et si quæ nonnunquam occurrent, verbis potius quam sensu & animo meo duriora, quod in illo Scriptionis contentiosæ genere difficile est penitus evitare, charitas, quæ non cogitat malum, toleret interim, donec ipse aliquando, si Deus dederit, in secunda editione recenseam & mitigem.

Idem P. Ludovicus Cellotius Jesuita anno hujus sæculi quadragesimo octavo alium edidit librum, sub titulo: liber singularis horarum subsecivarum, in quo propriam declarationem, qua antea suum de Hierarchia librum correxit, nunc ludicra & artificiosa narratione detot-

detorsit in doctrinæ revocatæ patrocini- Sæc. XVII.
 um, persuadere conatus, eam alia A. C. 1641.
 prorsus de causa editam a se fuisse, quam
 eorum, quæ in illo libro continentur,
 castigandorum necessitate: eapropter
 censuit Facultas ex suis scriniis genui-
 nam hujus causæ historiam publici ju-
 ris facere, unacum illa ipsa, cui Cel-
 lotius Superioris sui consensu & con-
 silio subscripsit, priore declaratione, ne
 prava & semel reprobata sua dogmata
 rursus pro sanis obtrudere audeat.

Erat autem hujus narrationis tenor
 sequens: Anno Domini millesimo sex-
 centesimo quadragesimo primo Nico-
 laus Ysambertus in Facultatis Theo-
 logicæ comitiis die decima quinta Ju-
 lii circa Ludovicum Cellotium Jesui-
 tam, Authorem librorum de *Hierar-*
chia retulit, quod cum illius Superio-
 res animadverterent, multos conqueri
 de variis capitibus istius operis, &
 facultatem serio cogitare de illius cen-
 sura evulganda, Eminentissimum Do-
 minum Cardinalem Ducem de Riche-
 lieu adierint, ab eoque supplices po-
 stularint, ut, quia author esset Ca-
 tholicus & Religiosus Societatis, ac-
 paratus corrigere, quæ mererentur
 emendationem, & explicare, quæ pare-
 rent ambiguitatem, Eminentia sua
 dignaretur aliquos seligere, coram
 H h 3 „qui-

Sæc. XVII. „quibus author seipsum sifteret, proprio
A. C. 1641. „ore mentem suam circa propositiones
 „illas, quæ vel hæresis, vel erroris aut
 „falsitatis arguantur, aperiret. An-
 „nuit etiam Eminentissimus Cardinalis
 „eorum votis, & nonnullos ex Facul-
 „tate designavit, videlicet Magistros
 „nostros Chastelain, Peregret, Char-
 „lon, Lescot, Morel, Cornet, de Pe-
 „refixe, & de Sainte Beuve secum,
 „præsente etiam Reverendissimo Do-
 „mino de la Mothe de Houdencour
 „Rhodonensi Episcopo nominato; co-
 „ram quibus prædictus author cum a-
 „liquot ex suo ordine Professoribus
 „Theologiæ, videlicet Patribus Hai-
 „neufue, Petavio, & Bouchero, com-
 „paruit: pluribus tandem diebus hi
 „convenerint, & insigniores aliquas
 „propositiones selegerint, quarum falsi-
 „tas fuerat disceptata, ac eo deventum,
 „ut author ex consensu suorum alias
 „propositiones plane retractaverit, a-
 „lias adhibitis quibusdam particulis
 „emolierit, alias per collationem ad
 „ea, quæ aliis locis ejusdem operis
 „fusus tradiderat, ad sensum catholi-
 „cum reduxerit, alias denique sibi in-
 „cogitanter excidisse sit professus, hoc
 „totum scripto exaratam propria au-
 „thoris manu & Syngrapha subsigna-
 „tum, ad Eminentissimum Cardinalem
 „fue-

„fuerit transmissum; atque eidem fa-
 „cultati oblatum, ut lectione ejus prius
 „facta, in præsentibus Comitibus, in
 „Archivis publicis reconderetur. Au-
 „thor quoque significavit, eandem Fa-
 „cultatem debere hac una censura esse
 „contentam; cum propositiones hic ab
 „eo revocatæ & damnatæ, sint funda-
 „mentum totius sui operis, totum opus
 „simul in illis censi condemnatum;
 „intantum namque totius operis esse,
 „Religiosos, præcise ut tales, collo-
 „care in Hierarchia Ecclesiastica juxta
 „strictam significationem sumpta: quod
 „ut stabiliret, novam effinxisse Hierar-
 „chiam, quam speciali nomine appel-
 „lasset charismatum, censuissetque pri-
 „mam esse & nobilissimam omnium.
 „Idem vero author præsentis sua expo-
 „sitione hoc utrumque retractavit. Idem
 „pateret de singularibus prærogativis
 „Religiosorum, & id genus aliis, quas
 „idem author contendebat esse illorum
 „statui quasi essentielles, & intrinsecas,
 „& tamen sua propositionum sequen-
 „tium explicatione fatetur eas tantum
 „competere ex libera concessione, &
 „posse revocari.,

Sæc. XVII.
 A. C. 1641.

Hh 4

§. VII.